ਸ਼੍ਰੀ. ਬੈਨਸਨ ਜਾਰਜ

ਬਨਾਮ

ਰਿਲਾਇੰਸ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ & ਅਨਜ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1540)

ਫਰਵਰੀ 25, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ਐਸ.166 – ਮੁਆਵਜ਼ਾ – ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, 29 ਸਾਲਾ ਦਾਵੇਦਾਰ ਗੰਭੀਰ ਦਿਮਾਗੀ ਚੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਉਸ ਨੇ ਦਿਮਾਗੀ ਸਰਜਰੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ – ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਹਾ – ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ 4,59,425 ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ – ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 93.47 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾਲ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਬਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ – ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 93.47 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 1.24 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਿਆਜ ਨੂੰ 9% ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਦਾਵੇਦਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ – ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਕਿ 'ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ 'ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਫੈਸਲਾ: ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਕਈ ਸਰਜਰੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਦਰਦ, ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕੇਵਲ 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਹੀ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ – ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ – ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 'ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਘੱਟ ਪਾਸੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ – ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, 'ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਿਆਜ ਦਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ:

1.1 ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੋਗੇ ਗਏ ਦਰਦ, ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਆਘਾਤ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਦਰਦ, ਝਟਕਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ, ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਰਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਮਲਟੀਪਲ ਬ੍ਰੇਨ ਇੰਜਰੀਜ਼/ਚੋਟਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾਵੇਦਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦਰਦ, ਝਟਕਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਦ, ਝਟਕਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7, 7.1]

1.2 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਘੱਟ ਪਾਸੇ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੇਕਰ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7.2]

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਅਨਜ. (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343 : (2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 179; ਲਲਨ ਡੀ. ਉਰਫ ਲਾਲੂ ਅਤੇ ਅਨਜ ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2020) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 805 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2. ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ 9% ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8.2]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 179 ਪੈਰਾ 4.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2020) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 805 ਪੈਰਾ 4.3

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1540 ਏ ਆਫ 2022।

ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 28.09.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ

'ਤੇ ਐਮ.ਐਫ.ਏ. ਨੰਬਰ 3183 ਦੇ 2018 (ਐਮ.ਵੀ.)।

ਰੋਹਨ ਥਾਵਾਨੀ, ਕਰੁਣਾਕਰ ਮਹਾਲਿਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਅਧਿਵਕਤਾ।

ਮਿਸ ਪ੍ਰੇਮਾ ਮੇਹਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਅਧਿਵਕਤਾ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ

ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 28.09.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਮੂਲ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. 01.01.2013 ਨੂੰ ਵਾਪਰੇ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਦਿਮਾਗੀ ਸੱਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਦਿਮਾਗੀ ਸਰਜਰੀ ਕਰਵਾਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਦਾਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾਵੇਦਾਰ ਡੋਇੱਚੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ 45,452 ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 29 ਸਾਲ ਸੀ। ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਦੋਸਤ ਯਾਨੀ ਕਿ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਦਾਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ 94,37,300 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ:

1	ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜਾ ਲਈ	1,30,000-00 ਰੁਪਏ
2	ਬਿਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	1,36,000-00 ਰੁਪਏ
3	ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ	9,91,569-00 ਰੁਪਏ

4	ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	69,85,631-00 ਰੁਪਏ
5	ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	1,00,000-00 ਰੁਪਏ
6	ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ	9,20,000-00 ਰੁਪਏ
7	ਵਾਧੂ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ	1,60,000-00 ਰੁਪਏ
8	ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ	5,00,000-00 ਰੁਪਏ
	ਕੁੱਲ	94,37,300-00 ਰੁਪਏ

ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਸੂਲੀ ਤੱਕ 9% ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

2.1 ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਰੁ. 94,37,300/- ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾਲ 9% ਬਿਆਜ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ 94,37,300/- ਤੋਂ ਰੁ.1,24,94,333/- ਤੱਕ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

1	ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜ	ਰੁ. 2,00,000/
2	ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ	ਰੁ. 99,91,869/-
3	ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	ਰੁ. 82,00,464/-
4	ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	ਰੁ. 1,00,000/-
5	ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ	ਰੁ. 20,40,000/-
6	ਵਾਧੂ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ	ਰੁ. 1,60,000/-
7	ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ	ਰੁ. 2,00,000/-
	ਕੁੱਲ	ਰੁ.1,24,94,333/-

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਬਿਆਜ ਨੂੰ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2.2 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3. ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਕੇਵਲ ਰੁ.2,00,000/- ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਕੇਵਲ ਰੁ.1,00,000/- ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3.4 ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ, ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜ ਕਾਰਨ, ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਪੈਸ਼ਟਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ

ਉਹ 01.01.2013 ਤੋਂ 15.03.2013 ਤੱਕ ਸੇਂਟ ਜੌਨ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 16.03.2013 ਤੋਂ 03.05.2013 ਤੱਕ ਬ੍ਰੇਨ & ਸਪਾਈਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਦਿਮਾਗੀ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕੇਵਲ ਰੁ.2,00,000/- ਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਸਮੇਂ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਝੱਲੇ ਗਏ ਗੰਭੀਰ ਦਿਮਾਗੀ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3.2 ਇਹ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ 100% ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਜੀਵਨ ਜੀਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ ਕੇਵਲ ਰੁ.1,00,000/- ਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਕਰਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਖਲਾਂ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਤਦਰੱਥ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ।

4. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮਿਸ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਮੇਹਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਣਕਾਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

4.1 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ

ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਭਵਿੱਖ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ 100% ਮੰਨ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਵੱਖਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਜਾਂ ਨਾਮਮਾਤਰ ਰਕਮ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4.2 ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ ਰੁ.1,00,000/- ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

4.3 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਜਾਣਕਾਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਜ ਏ ਕੁਮਾਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਲਨ ਡੀ. ਉਰਫ ਲਾਲ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ, (2020) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 805 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

4.4 ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਲਾਨਾ 9% ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਨੂੰ 6% ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

6. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਦਿਮਾਗੀ ਚੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਉਸਨੇ ਐਮ.ਆਰ.ਆਈ., ਸੀ.ਟੀ. ਸਕੈਨ ਅਤੇ ਐਕਸ-ਰੇਅ ਕਰਵਾਏ। ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੱਜੇ ਸਮਾਂ ਐਸ.ਡੀ.ਐਚ., ਸਮਾਂ ਲੋਬ 'ਤੇ ਕਈ ਖੂਨੀ ਚੋਟਾਂ, ਖੱਬੇ ਪੈਰੀਟੋ-ਓਕਸੀਪਿਟਲ ਲੋਬ, ਖੱਬੇ ਪੈਰੀਟਲ ਲੋਬ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਲੋਬ, ਖੱਬੇ ਥੈਲੈਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨੀ ਚੋਟਾਂ, ਡੀ ਗ੍ਰੇਡ II ਫੈਲਾਇਆ ਐਕਸੋਨਲ ਚੋਟ, ਸੱਜੇ ਸਿਲਵੀਅਨ ਸਿਸਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਮਿਆਨਾ ਐਸ.ਏ.ਐਚ., ਦਰਮਿਆਨਾ ਫੈਲਾਇਆ ਸੈਰੀਬਰਲ ਐਡੀਮਾ, ਖੱਬੇ ਸਕੁਏਮਸ ਟੈਂਪੋਰਲ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪੈਰੀਟਲ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕੁਚਲੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਬੇ ਫ੍ਰੈਕਚਰ, ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਓਕਸੀਪਿਟਲ ਹੱਡੀ ਦਾ ਫ੍ਰੈਕਚਰ, ਸੱਜੇ ਸਬ-ਓਕਸੀਪਿਟਲ ਐਸ.ਡੀ.ਐਚ. ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਮਾਟਿਕ ਦਿਮਾਗੀ ਚੋਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ-

ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਕਈ ਸਰਜਰੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। 02.01.2013 ਨੂੰ ਖੱਬੇ ਫਰੰਟੋ-ਟੈਂਪੋਰੋਪੈਰੀਟਲ ਡੀਕੰਪ੍ਰੈਸਿਵ ਹੈਮੀਕ੍ਰੈਨੀਅੈਕਟੋਮੀ ਨਾਲ ਲੈਕਸ ਡੁਰਾਪਲਾਸਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਜੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਪਰਕਟੇਨੀਅਸ ਐਂਡੋਸਕੋਪਿਕ ਗੈਸਟ੍ਰੋਸਟੋਮੀ ਕਰਵਾਈ। ਚੂੰਕਿ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਚੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਬ੍ਰੇਨ ਐਂਡ ਸਪਾਈਨ ਸੈਂਟਰ, ਚੇਮੇਨਮਕੇਰੀ, ਕੇਰਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ 16.03.2013 ਤੋਂ 03.05.2013 ਤੱਕ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ 25.03.2013 ਨੂੰ ਜੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਵੀ.ਪੀ. ਸ਼ੰਟਿੰਗ (ਚਾਬਰਾ ਮੀਡੀਅਮ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਰੈਗੂਲਰ)

ਕਰਵਾਈ। ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੈ।

7. ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਈ ਸਰਜਰੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਸਿਰਫ਼ ਰੁ.2,00,000/- ਹੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੋਗੇ ਗਏ ਦਰਦ, ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਮਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਦਰਦ, ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ, ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਸਾਂਤਵਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

7.1 ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਮਲਟੀਪਲ ਬ੍ਰੇਨ ਇੰਜਰੀਜ਼/ਚੋਟਾਂ ਕਾਰਨ ਜੋ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਦਰਦ, ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 10,00,000/- (ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਹੈ।

7.2 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਖ-ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 1,00,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਘੱਟ ਪਾਸੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਸੁਖ-ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਸੁਖ-ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 1,00,000/- ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 10,00,000/- (ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਖ-ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

8. ਹੁਣ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਲਾਲਨ ਡੀ. ਜੈਸਵਾਲ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਪਸਥਿਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸੁਖ-ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਦੁੱਖ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਦਰਦ, ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ; ਗੰਭੀਰ ਚੋਟਾਂ ਜੋ ਸਹਿਣੀਆਂ ਪਈਆਂ; ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਜੋ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਦਰਦ, ਅਸੁਵਿਧਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ।

8.1 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਸੁਖ-ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੁਖ-ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਅੱਠ ਲੰਮੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ

ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਸਤਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਘੱਟ ਹੈ।

8.2 ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘਟਾ ਕੇ 9% ਤੋਂ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਾਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਸਲੀਕਰਨ ਤੱਕ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 1,41,94,333/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਵਾਬੀ – ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਸ 'ਤੇ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਲੱਗੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੈਂਕਾਂ ਜਾਂ ਡਾਕਘਰ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਆਜ ਉਤਪਾਦਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਾਵੇਦਾਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਅਰਥ ਨਾ ਜਾਵੇ।

ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਸ 'ਤੇ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਲੱਗੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੈਂਕਾਂ ਜਾਂ ਡਾਕਘਰ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਆਜ ਉਤਪਾਦਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਾਵੇਦਾਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਅਰਥ ਨਾ ਜਾਵੇ।

ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate